

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-3-194 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-47/1179-420
Karar Tarihi : 14.9.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER: Dr. Aydın ÇELEN, Serap IŞIK

C. ŞİKAYET

EDEN : - Halim YÜCEL
Yıldırım Mah. Çam Sk. No:22 Bayrampaşa/İstanbul

20 **D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:**

Coca-Cola Satış ve Dağıtım A.Ş.
Esenkent Mah. Denizfeneri Sok. No:4 Ümraniye/İstanbul

E. DOSYA KONUSU : İstanbul Atatürk Havalimanında büfe, lokanta vb. yerlerde sadece Coca-Cola Satış ve Dağıtım A.Ş. firmasına ait su markasının bulunduğu, diğer içecek türleri açısından da sadece söz konusu firma ürünlerinin satışının gerçekleştiği ve belirtilen durumun tüketicinin tercih hakkını kısıtladığı iddiası.

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda özetle; İstanbul Atatürk Havalimanında (Havalimanı) büfe, lokanta vb. yerlerde sadece Coca-Cola Satış ve Dağıtım A.Ş. (CCSD) firmasına ait su markasının bulunduğu, diğer içecek türleri açısından da sadece söz konusu firma ürünlerinin satışının gerçekleştiği ve belirtilen durumun tüketicinin tercih hakkını kısıtladığı ifade edilerek gereğinin yapılması talep edilmiştir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu Bilgi Edinme Birimi kayıtlarına 28.7.2011 tarih ve 130 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 10.8.2011 tarih ve 2011-3-194/İİ-11-135.AÇ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun 17.8.2011 tarih ve 11-45/1052-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 25.8.2011 tarih ve 2011-3-194/ÖA-11-135.AÇ sayılı Önaraştırma Raporu 25.8.2011 tarih ve REK.0.17.00.00-110.02.02/317 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-47 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda özetle; başvuruya konu iddialar hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına yer

50 olmadığı ve şikâyetin reddedilmesi gerektiği kanaat ve sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.1.1. Önaraştırma Döneminde Elde Edilen Bulgular

60 Önaraştırma sürecinde raportörlerce Havalimanında faaliyetleri bulunan çeşitli büfe, restoran yetkilileri ile görüşülmüştür; söz konusu teşebbüsler Öztok Gıda (Öztok), Şimşek Turizm Tic.Ltd.Şti. (Şimşek), Gökyüzü Gıda İşletmeleri (Gökyüzü) ve BTA Havalimanları Yiyecek ve İçecek Hizmetleri A.Ş. (BTA)'dir. Öztok satış yetkilisi Burak Göçmen, paketlenmiş su olarak *Erikli* markalı ürünlerinin satıldığını, gazlı/kolalı içecekler bazında ise satışın yasak olduğunu ifade etmiştir. Şimşek satış şefi Ali Özkal, paketlenmiş su alanında *Erikli*, *Hamidiye* ve *Damla* markaları ile çalıştığını; gazlı içeceklerden ise *Coca-Cola*, *Ülker-Çamlıca*, *Fresha* markalı ürünleri bulundurduğunu belirtmiştir. Gökyüzü satış şefi Mike Saygın paketlenmiş su olarak *Erikli* ile çalıştığını, gazlı/kolalı içeceklerden *Coca-Cola*, *Ülker Çamlıca*, *Uludağ*, *Fanta* markalı ürünleri sattığını ifade etmiştir. Son olarak, BTA ile yapılan görüşmede; 70 gazlı/kolalı içeceklerde *Coca-Cola* ve paketlenmiş su alanında da *Coca-Cola* şirketinin bir markası olan *Damla Su* ile çalışıldığı, gazlı/kolalı içecekler ve paketlenmiş su ürünleri özelinde ihale sürecini işlettiklerini, bu süreç zarfında sektördeki tüm firmalara internet üzerinden şifre göndererek ihaleye davet ettiklerini, bu süreç sonunda gazlı/kolalı içecekler için ihalede en uygun teklifi veren firma ile 2 yıllık, paketlenmiş su için ise 5 yıllık münhasırlık anlaşması imzaladıklarını, bu doğrultuda BTA'ya bağlı ve BTA'nın kontrolünde bulunan iş yerlerinin de söz konusu ihale sonucunda anlaşılan firma ile çalıştıklarını ifade etmiştir.

80 Bu bilgiler üzerine konu hakkında daha detaylı inceleme yapılabilmesi amacıyla incelenen taraf CCSD'ye gidilmiş; Kurum Avukatı Gökçe Ünal ile görüşülmüştür. Ünal, sadece ihale sonucunda münhasırlık uygulamalarını gerçekleştirdiklerini, bu çerçevede BTA ile de 2010 yılında sonuçlanan ihale kapsamında münhasırlık içeren sözleşme imzaladıklarını, gazlı/kolalı içecekler için 2 yıl, paketlenmiş su için ise 5 yıla sınırlı olmak üzere BTA ile anlaşmaya vardıklarını, BTA dışında ihale usulü ile münhasırlık çerçevesinde çalışılan otel, fast food zincirleri, askeri ve kamu kantinleri gibi satış miktarı yüksek olan yerlerin bulunduğunu, bu doğrultuda Kurulun söz konusu mevzuda 2007 yılında almış olduğu Karar'ın gereğini yaptıklarını, müşterilerine konu hakkında bilgilendirme yazılarını gönderdiklerini ifade etmiştir. Bu hususları gösterir birtakım belgeler 24.8.2011 tarih 6143 sayı ile Kurum kayıtlarına 90 girmiştir.

I.1.2. İlgili Rekabet Kurulu Kararları

I.1.2.1. 10.9.2007 tarih ve 07-70/864-327 sayılı Karar (Coca-Cola Muafiyet Kararı)

Kurul 10.9.2007 tarih, 07-70/864-327 sayılı Coca-Cola Muafiyet Kararında, kolalı/gazlı içecek pazarında hem ev hem de yerinde tüketim kanalında hâkim durumda olan CCSD'nin kendisinin ve/veya bayilerinin nihai satış noktalarıyla akdettikleri sözleşmelerde yer alan münhasırlık şartlarının ve fiilen münhasırlığa yol

100 açan uygulamaların ilgili pazarlarda etkin rekabetin oluşmasının önünde engel
oluşturduğu noktasından hareketle, CCSD ve/veya bayilerinin nihai satış noktalarıyla
yaptıkları münhasırlık içeren anlaşmaların 2002/2 sayılı 2003/3 ve 2007/2 sayılı
Rekabet Kurulu Tebliğleri ile Değişik, Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği
ile tanınan grup muafiyetinden yararlanmadığına ve ayrıca söz konusu sözleşme ve
uygulamalara bireysel muafiyet tanınamayacağına karar vermiştir. Kararda,
CCSD'nin kolalı/gazlı içecek pazarında içerdikleri münhasırlık hükümleri nedeniyle
4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki şartları sağlamayan ve dolayısıyla bireysel
muafiyetten yararlanması mümkün olmayan sözleşmelerinin ve/veya fiili münhasırlığa
110 yol açan uygulamalarının Kanun'a uygunluğunun sağlanması için gerekli tedbirler
hüküm altına alınmıştır. CCSD tarafından kolalı/gazlı içecek pazarında ev ve yerinde
tktim kanalında fiili münhasırlığa sebebiyet verilmemesini teminen alınması
gereken tedbirler aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

“1. Kolalı/gazlı içecek pazarında ev ve yerinde tktim kanalındaki satış noktalarına
rakip ürünleri satmama şartına bağlı olarak avantaj sağlanmamalıdır.

2. Satış noktalarına belirli bir süre içinde dağıtımı yapılan gazlı içeceklerden bir
nceki yıldıki satışların belirli bir oranı şeklinde bir miktarı satın alma şartı
koşulmamalı ya da böyle bir şarta bağlı avantajlar sağlanmamalıdır.

120 a. Tüm teşebbüslerin katılımına açık ve rekabetçi bir yapıda düzenlenen ve
şeffaf ve nesnel şartlarla yapılan kamu ve özel sektör ihaleleri sonucu münhasır satış
hakları verilen yerinde tktim noktalarıyla yapılan anlaşmalardaki rekabet etmeme
yükümlülüğü iki seneyi geçmemek şartıyla uygulanabilir.

b. Belirli spor, sanat ya da eğlence olaylarını desteklemek amacıyla belirli bir
mekanda yaptığı ve içecek tedarikinin reklm amaçlı bir yan unsur olarak yer aldığı
sponsorluk anlaşmaları, bir yılda 60 günü geçmemek şartıyla uygulanabilir.

130 3. Ev kanalında 100 m² ve altında net satış alanına sahip satış noktaları için; bir
noktada eğer Coca-Cola İçecek A.ř. (CCİ)'ye ait dolap dışında tkticinin doğrudan
erişebileceği bir başka alkolsüz ticari içecek dolabı yoksa, bu noktada CCİ'ye ait
dolapların kullanılmasını düzenleyen ariyet sözleşmeleri, dolabın görünür kısmının ve
satış noktasındaki toplam dolap hacminin %20'sini kapsayacak şekilde rakip ürün
konulmasına izin verilmesini temin edecek şekilde düzenlenmelidir.

140 4. Yerinde tktim kanalındaki noktalar için; bir noktada eğer CCİ'ye ait dolap dışında
sihhi açıdan içecek depolanmasında sakınca bulunmayan bir başka alkolsüz ticari
içecek dolabı yoksa, bu noktada CCİ'ye ait dolapların kullanılmasını düzenleyen
ariyet sözleşmeleri, dolabın görünür kısmının ve satış noktasındaki toplam dolap
hacminin %20'sini kapsayacak şekilde rakip ürün konulmasına izin verilmesini temin
edecek şekilde düzenlenmelidir.

5. Ticari içecekler kapsamındaki ilgili ürün pazarlarının herhangi birinde ev kanalı
rakamlarına göre CCİ'nin rakiplerinden birinin %50'den fazla pazar payına sahip
olması ve bu pazar payının CCİ'nin ilgili ürün pazarındaki payının iki mislinden fazla
olması halinde, bu teşebbüse ait ürünler 3. ve 4. maddedeki CCİ dolabına
konulabilme izninden istisna tutulabilir.

6. CCİ'nin daha önce ürünü olmayan kategorilerde yeni piyasaya sürdüğü ürünler
rakipleri, CCİ ürünü piyasaya sürüldükten sonra iki sene geçene kadar 3. ve 4.
maddedeki CCİ dolabına konulabilme izninden istisna tutulabilir.”

150

I.1.2.2. 16.10.2008 tarih ve 08-58/930-376 sayılı Karar

160

170

180

Yukarıda açıklandığı üzere, Coca-Cola Muafiyet kararı ile Kurul Coca Colanın nihai satış noktaları ile imzaladığı münhasırlık öngören sözleşmelerin, 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyetinden yararlanmadığına ve bireysel muafiyetten de yararlanamayacağına hükmetmesi üzerine, CCSD nihai satış noktalarına yönelik tip sözleşmelerini değiştirmiş ve Kurumumuza menfi tespit/muafiyet talebinde bulunmuştur. Yapılan incelemenin ardından 16.10.2008 tarihli, 08-58/930-376 sayılı Kurul kararı ile başvuru konusu sözleşmelerin bir kısmına menfi tespit verilmiş, bir kısmının grup muafiyetinden yararlandığı ifade edilmiş ve grup muafiyetinden yararlanmayan sözleşmelere de bireysel muafiyet tanınmıştır. CCSD'nin bildirimine konu üç ana tipte olan sözleşmelerden ilki "sürelili sözleşmeler", ikincisi "kota taahhütlü" sözleşmelerdir. Dosya kapsamında önem arz eden sözleşme tipi ise üç ana tipte olan sözleşmelerinden sonuncusu olan "ihale usulü" sözleşmelerdir. İhale usulü sözleşmelerde getirilen rekabet yasağı ise paketlenmiş su, meyve suyu, buzlu çay ve enerji içeceği gibi gazsız içeceklerin yanı sıra gazlı içecekleri de kapsamaktadır. Bunlardan gazsız içecekler için getirilen münhasırlık, yukarıda ifade edildiği üzere, CCSD'nin bu pazarlardaki payının %40'ın altında olması itibarıyla beş yılı aşmamak şartıyla grup muafiyeti kapsamındadır. Gazlı içeceklerde ise oluşturduğu faydalar dolayısıyla, rekabet etmeme yükümlülüğünün "tüm teşebbüslerin katılımına açık ve rekabetçi bir yapıda düzenlenen ve şeffaf ve nesnel şartlarla yapılan kamu ve özel sektör ihaleleri sonucu münhasır satış hakları verilen yerinde tüketim noktalarıyla yapılan anlaşmalarda iki seneyi geçmemek şartıyla" uygulanabileceği Coca-Cola Muafiyet kararında hükme bağlanmıştır. Coca-Cola Muafiyet kararında da ifade edildiği üzere, "askeriye, hastane gibi kuruluşlarla yapılan bu anlaşmalar pazarın önemli bir bölümünü kapamamaktadır. Bu noktalarda münhasıran tek bir firma ürünleri satılması genelde nokta tercihinin sonucudur." Dolayısıyla, pazar payı eşliğinin geçilmesi nedeniyle grup muafiyeti kapsamı dışında kalmakla beraber, süresi iki yılı geçmemek koşuluyla bu şekilde yapılacak ihalelerin sonucunda düzenlenecek sözleşmelerde gazlı içecekler için getirilecek rekabet yasağının da muafiyet kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olduğu belirtilmiştir.

190

Söz konusu Kararlarla uyumlu olarak, BTA'nın düzenlediği ihale sonucunda 10.5.2010 tarihinde CCSD'nin "Genel Satın Alma Şartlarını" kabul etmesi suretiyle, sözleşme; BTA ve BTA Unlu Mamuller Pasta Üretim Turizm Gıda Yiyecek ve İçecek Hizmetleri San. ve Tic. A.Ş. (BTA Unlu Mamuller) ile CCSD arasında 10.6.2010 tarihinde akdedilmiş ve 2.7.2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşme uyarınca, BTA ve BTA Unlu Mamuller, dolayısıyla sözleşme ekinde yer alan satış noktaları, gazsız ürünlerin yürürlük tarihi itibarıyla 5 yıl süre ile ve gazlı içeceklerin ise yürürlük tarihi itibarıyla 2 yıl süre ile münhasıran CCSD ürünlerinin satış ve dağıtımını yapacaktır. Bu doğrultuda gazlı/kolalı içecekler ve paketlenmiş su ürünlerine yönelik, taraflar arasında imzalanan sözleşme "ihale usulü sözleşme" şeklinde olup, Kurul Kararı'nda hükmedilen sürelerle uygun olarak düzenlenmiştir.

J. SONUÇ

200

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.